

לקחה משוב

יצא לאור ע"י רשת מסודות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

התשס"ו פרשת כי תצא

7:11	הדלקת נרות שבת ניו יורק
8:39	מוצאי שבת
9:04	סוק"ש מג"א
9:40	סוק"ש גר"א
12:56	חצות

פנינים לפרשה

"כי תצא למלחמה על אויביך" (כא, ז)
 זה כלל גדול בתורת הלחימה – אומר בעל "נתיבות שלום" – שהטובה בהגנה היא ההתקפה. ועוד ענין: האמונה האיתנה בנצחון. ואם במלחמת בשר-ודם הדברים אמורים, קל-וחומר למאבק התמידי של האדם עם יצרו הרע – אל תמתין עד שיערוך הוא מערכותיו אלא תפתיעהו בתנופת מצח, "כי תצא", ואל תפקפק בנצחונך אלא תדע שידך "על אויביך", ידך על העליונה ודאי.

☆☆☆☆☆

סח רבי שלמה מרדומסקי:
 יש אנשי מעשה העושים מלחמה ביצרם ומנצחין אותן, אבל הוא חוזר ומתגבר עליהם, והמה תמהים ותוהים: מה יהא בסופנו, אם כה עתיד הוא להתנכל לנו לכל חיינו גם אחרי שהבטנו אותו?
 כנגד אלה אומר הכתוב: "כי תצא – למלחמה"; ליהוי ידוע לך, שכל עיקר יציאתך לעולם-הזה נועדה אך ורק למען תילחם ביצרך תמיד, ולא-דוקא שתנצחנה, אלא בעיקר שתהא מלחמה נטושה ביניכם תמיד, שלא תחיה עמו בשלום... לך נוצרת...

"בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו ובקול אמו" (כא, יח)

דרש רבי חיים ן' עטר:
 מכיון שנאמר **"איננו שומע"** ולא **"אינו שומע"**, משמע שאינו מסוגל לשמוע. כי כשאדם ממליך יצר-הרע על נפשו, נשללת ממנו סגולת הידיעה והשמיעה בכל מה שנאמר אליו, היצר ניצב על מפתחי הלב ומונע את הדברים מהגיע אל הנפש, הלא המה אשר יחיבוהו לצאת משם. משל למלך שהיו שוערי טירתו גנבים ולסטים, ואנשים רבים באו לקבול עליהם לפני המלך, כלום יתנו אותם שוערים לאלו האנשים לעבור את המפתן בכדי לחייבם אצל המלך?!
 ואף היצר כן. הבן-סורר איננו שומע. כמוהו כמשולל חוש השמיעה. אזניו אינן מסוגלות לקלוט תוכחות אביו ואמו.

"כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו" (כא, ז)
 הצדיק רבי שלמה בלוך הביא משם רבו, החפץ חיים: איתא בספרים, דמלחמה זו מרמזת למלחמת היצר. לפי זה יבוא כן לשון המקרא, "כי תצא למלחמה על אויביך – ונתנו ה' אלקיך בידך", כלומר,

אם אך תצא עליו למלחמה, מיד "ונתנו ה' אלקיך בידך", שכן כל העיקר היא היציאה למלחמה בו. ולא עוד, אלא "ושבת שביו", שתשבה את השבי ששבה הוא ממך קודם שנלחמת בו, שכן השב בתשובה באמת, זדונותיו נהפכות לו לזכויותיו.
(מפי ה"חפץ חיים")

"ולקחת לך לאשה" (כא, יא)
"לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקב"ה מתירה ישאנה באיסור" (רש"י)

תימה היא, מה לי אם ישאנה באיסור, וכי מוטל עלינו להכשיר לו האיסורים. אלא שאם ישאנה באיסור, יראה את דרכו חזרה כמנותקת, כאילו נגזר שמו לדראון עולם, ובמקום שיחזור בתשובה, יוסיף ללכת מדחי אל דחי. לכן התיר לו הקב"ה בענין זה, כדי שלא יוטל עליו שם "עבריין", ולא ימנע מתיקון דרכו הרעה בדרכים אחרות.

(רבי ליב לופיאן)

☆☆☆☆☆

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי היה אומר, מפרשה זו למדים אנו כי אין לך נסיון שהקב"ה מטיל על האדם, שאינו יכול לעמוד בו. כי הנה ביפת תואר התירה תורה לשאתה, אך משום שאם לא כן ישאנה באיסור. הוי אומר, מקרה אחד הוא אשר ירדה תורה לסוף דעתו של אדם, כי לא יוכל לעמוד בנסיון, ואם לא יותר לו "ישאנה באיסור". במשמע, כי בכל שאר המצוות שבתורה, בכל האיסורים והלאוים שהוטלו על האדם, אין לו כל טצדקי להפטר, וודאי יוכל לעמוד בהם.

(מפי רבי יחזקאל אברמסקי)

"לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחריך" (כב, א)

אומר השלי"ה הקדוש:
 אם באבידת ממון כך הזהירה תורה, באבידת הנפש על אחת כמה וכמה. אמור מעתה: לא תראה אחרים נדחים והתעלמת מהם, בל תאמר מה לי ולפושעי ישראל הללו, אלא "השב תשיבם", עליך מוטל לעוררם ולהשיבם בתשובה.

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה" (כא, יח)
"בן סורר ומורה נידון על שם סופו ימות זכאי ואל ימות חייבי" (סנהדרין עא, ב)

אמרו חז"ל "ואל ימות חייבי", לא אמרו ואל יהרוג נפשות מישראל, ואל ילסטם את הבריות. משמע, שעצם היותו "חייבי", גרוע וחמור הוא מן התוצאות הנוראות שיצאו מכך.

(רבי איצלה בלור מפתרבורג)

☆☆☆☆☆

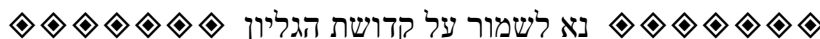
תמהו המפרשים: כאן אמרו "בן סורר ומורה נידון על שם סופו ימות זכאי ואל ימות חייבי", ומדוע גבי ישמעאל נאמר "וישמע ה' אל קול הנער באשר הוא שם", ואמרו חז"ל שדנו הקב"ה "באשר הוא שם", ולא שת למה שעתיד להרע לישראל ולהמית מהם עם רב. אלא, תירץ הגאון רבי אייזיק שר, ראש ישיבת סלובודקה, במשפטי ה' הישרים מצינו שתי מדות של משפט, משפט במדת הדין ומשפט במדת הרחמים. ישמעאל נידון במדת הדין, וזו מחייבת לדונו "באשר הוא שם", כדי שאפילו בעולם הנצחי ישאר חייב, ואילו מדת הרחמים מחייבת שאת הבן סורר ומורה ידונו כעת על שם סופו. לפיכך אמרה תורה שימות זכאי עכשיו ולפחות יזכה לחיי נצח, ואל ימות חייב לאחר זמן ואז ישללו ממנו חיי הנצח בעולם הבא.

"וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך אשה" (כא, יא)

כי רש"י – והוא מהספרי לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר, שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור. מקשים העולם, דתיבת "לא" ותיבת "אלא" מיותר.

ויש לפרש הדברים בדרך צחות עפ"י מ"ד בגמ' (יבמות ס"ג) (רבי חייא היתה אשתו מצערת אותו בכל זאת כשהיה מוצא חפץ הראוי לה היה מביא לה אמר ליה והרי היא מצערת אותך ענה לו דיינו שמגדלות בנינו, ומצילות אותנו מן החטא (הרהור עבירה) (רש"י ע"כ). נמצא האשה מועלת לנו לבי דברים, לגדל הבנים וגם להציל מן החטא. והנה ביפת תואר דסופה שתלד בן סורר ומורה, אי"כ יפת תואר אינה מועלת רק לדבר אחד, דהיינו להציל מן החטא.

וזה שפירש"י לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר, דיפת תואר אינה מועלת רק כנגד יצה"ר לחוד (מהרי"ט ופרח לבנון)

"וּגַלְתָּה אֶת רֵאשֵׁה וְעִשְׂתָּה אֶת צַפְרֵינֶיהָ"

(כא, יב)
פירש הרמב"ן שהכל עניני אבילות המה, ועיקר תחבולה זו, כדי שיהיה הוא בבית אבל ויזכור ליצרו יום המיתה. כענין שאמרו רז"ל (קידושין מ'). הרואה שיצרו מתגבר עליו, ילבש שחורים ויתעטף שחורים כו'. ואולי אזיל יצרו ע"י זכירת האבילות.

ואמר כאן, שאם בכל אלה לא יווסר, והוא עומד בחשק האותו, אז "תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה". לך לבד היא אותה ואתה נאה לה, כי כמותה כמוך.

(כלי יקר)

"וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לְשֵׁנִיָּאָה"

(כא, טו)
גלתה לנו התורה האלהית בזה, שג"כ כאשר תהיין לאיש שתי נשים, שתמיד יהיה הבן הבכור לשניאיה, כי ההשגחה האלהית תביט תמיד אל השנואה ויתן לה הבכור, כמ"ש (בראשית כט, לא) "וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה", כי ה' יראה בנשברי לב לסומכם.

סוּס

וי"ל, כי כבר אמרו רז"ל (ב"ר מ"ה ז') שהיו אמותינו עקרות כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים. ולכך האהובה, שהיא ישראלית, הקב"ה מתאוה לתפלתה, והיא מאחרת ללדת מן השנואה יפת תואר שאין ה' חפץ בתפלתה.

"וְאִם לֹא קָרֹב אַחִיךָ אֵלַיךְ וְלֹא יִדְעֶתוּ"

(כב, ב)
סח רבי זלמן סורוצקין, הרב דלוצק: מכאן: אפילו אינו קרוב אליך, אפילו לא ידעתו - אחיך הוא!

הוא היה אומר: עיקם הכתוב לשונו ולא אמר "ואם רחוק אחיך" - כי איך יתכן הדבר, שאח מרוחק מאחיו!?

"וּבְעֵרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ"

(כא, כא)
בכל עת שאדם שובר את יצרו הרע, הרי מקיים בזה מצות עשה "ובערת הרע מקרבך", שנכפלה בתורה ששה פעמים. וכיצד היא שבירת היצר, להתבונן תמיד ולשקול בדעתו על כל מה שחפץ לעשות, אם הוא מצד יצר טוב או מצד יצר הרע, ואם מצד היצר הרע הוא בא, ירגיז עמו ויעשה כנגד עצתו, ונמצא מקיים "ובערת הרע מקרבך".

(רבי אברהם רוגלה)

☆☆☆☆

דורשי רשומות דרשו: ובערת הרע תחילה מ"קרבך", וממילא כל ישראל ישמעו דבריך ויראו. כמו שאמרו רז"ל: קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים.

(רבי זליג ראובן בנטיס)

"לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אַחִיךָ או שִׁי נִדְחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם"

(כב, א)
דרשו רז"ל "והתעלמת, פעמים שאתה מתעלם, כגון זקן ואינה לפי כבודו", שאינו חייב לסייעו. שאלה הגמרא מדוע שלא נלמד מכאן שכבוד הבריות דוחה כל מצוה דאורייתא, ותירצה שממון דין מיוחד לו להידחות מפני כבוד הבריות, אך לא כל מצוה נדחית. במשמע, שמצוות שבין אדם למקום חמורות הנה ממצוות שבין אדם לחבירו. והדבר טעון ביאור, הלא בכלל

מאתיים מנה, ובכל מצוה שבין אדם לחבירו יש גם בין אדם למקום.

אלא שכל מצוה שבין אדם לחבירו, מה שיש בה גם בין אדם למקום, זה רק תולדה מה"ביני אדם לחבירו" שבה. לפיכך, מכיון שבין אדם לחבירו מצד עצמו קל מאיסורים שבין אדם למקום ונדחה מפניהם, ממילא בטל ממנו החלק של בין אדם למקום. רק במקום שאינו נדחה, נוסף בבין אדם לחבירו גם חלק של בין אדם למקום, ואז הוא אכן חמור יותר מסתם בין אדם למקום.

(רבי אלחנן וסרמן)

"לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמוֹר אַחִיךָ או שׁוֹר נֹפְלִים בְּדֶרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הֵקֵם תִּקְּיֵם עִמּוֹ"

(כב, ד)
מרגלא בפיו של החפץ חיים, אם על שור או חמור הרובץ תחת משאו, הזהירה תורה "עזוב תעזוב עמו", ואף שאינו נושא אלא עצים ואבנים, קל-וחומר הוא אם נושא לחם או מזון חיוני, וכל-שכן כאשר נושא סמי מרפא להחיות נפשות חולים. אם-כן, קל-וחומר - כפול ומכופל, שכך ראוי להתייחס לרבנן ותלמידיהו, אשר מפיהם תצא תורה לישאל בהוה ובעתיד. מה גם שהמה כסמי מרפא לעם, ככתוב "כי חיים הם למוצאיהם, ולכל בשרו מרפא", ונאמר "כי הם חיך ואורך ימך". לפיכך, אם רובצים המה תחת משאם בעוני ומחסור, עד כמה גדול הוא החיוב "עזוב תעזוב". **(בשם החפץ חיים)**

"עַל דָּבָר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלַחַם וּבִמְיָם, וְאֲשֶׁר שָׂכַר עֲלֶיךָ אֶת בְּלַעַם לְקַלְלֶךָ"

(כג, ה)
שני טעמים נתנה תורה למצות "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'", ומדוע לא היה די בטעם הראשון "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", שהוצרכה להוסיף טעם שני "ואשר שכר עליך את בלעם לקללך". ועוד, הלא מושכל פשוט הוא שמאנשים שפלים ונתעבים לא דורשים הצטיינות בדרך ארץ ומדות טובות. אם-כן היאך נתבעו בני עמון ומואב על ששכרו את בלעם לרצח עם, ובנשימה אחת גם על שלא קידמו אותם בלחם ובמים, שהוא ענין של הליכות דרך ארץ גרידא.

אלא ששני הטעמים תביעה אחת היא - "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים". וכי תנסו להצטדק בתואנה שלא היה לכם די ממון, לקדם ולכלכל מליוני איש בלחם ובמים, אם-כן כיצד הוצאתם ממון כה רב על שכירת בלעם לקלל את ישראל.

"וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָּהּ כִּי אַהֲבָךְ ה'"

(כג, ו)
"אמר רב יוחנן, מברכותיו של אותו רשע אתה לומד מה היה לבו.. אמר רב אבא בר כהנא, כולם חזרו לקללה, חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, שנאמר 'ויחפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה'". (סנהדרין קה, ב)

ומנין לו לרב אבא בר כהנא, שהכונה היא דוקא לברכה זו ולא לאחרת. ברם, הרואה יראה שבכל משליו נקט בלעם בלשון נסתר, כגון "כי מראש צורים אראנו", "ה' אלקיו עמו", ועוד. רק בברכה אחת השתמש בלשון נוכח, והיא "מה טובו 'אהליך' יקב 'משכנותיך' ישראל", זו הברכה המדברת על בתי כנסיות ובתי

מדרשות. והנה הכתוב אומר "ויחפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה", לך דייקא, היינו דוקא את הקללה אשר הפנה בלעם במפורש לך, בלשון 'נוכח', אותה הפך ה' לברכה.

"שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבְּנִים תִּיקַח לְךָ"

(כב, ז)
רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, מסביר היה מצוה זו בדרך משלו:

וכי יוכל אדם ללכוד בידיו ציפור בודדה, שהיא זריזה הימנו לעוף ולהימלט! לא! אלא ברגע שהאם שרויה במחיצת אפרוחיה והצייד בא אליהן, חרדה היא לשלום צאצאיה ואינה נוטשתן, וכך היא נופלת ישר לתוך ידיו של הצייד. יוצא, איפוא, שהצייד מנצל את תכונת האמהיות והמסירות של הציפור-האם לאפרוחיה - לפיכך אמרה תורה: "שלח תשלח את האם", אין לך זכות לנצל את הרחמנות שלה בכדי ללכדה.

☆☆☆☆

אמרו רז"ל במצות שילוח הקן "אם מצוה קלה שאין בה חסרון כיש אמרה תורה, למען ייטב לך והארכת ימימי קל-וחומר למתן שכרן של מצוות חמורות".

הקשה הרבי ר' אברהם מרדכי מגור: למה נקרא שילוח-הקן דוקא בשם "מצוה קלה", הלא ישנן עוד מצוות שאין בהן חסרון כיש ובכל זאת המה חמורות? הוא מוטיב והוא מפרק:

שילוח הקן היא מצוה שאינה טעונה הכנה. שכך הדין, "כי יקרא - פרט למזומן", ומצוה שאינה טעונה הכנה מצוה קלה היא.

"וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֵרֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיךָ"

(כג, טו)
שאלו את הרבי ר' מנדלי מקוצק: היכן גר הקב"ה? השיב האדמו"ר:

בכל מקום שמניחין לו להיכנס, אבל אם יראה בך ערות דבר ישוב מאחריך, כי גם מלך בשר-ודם לא ירצה להיכנס לבית שפחי-אשפה ניצבין על פתחיו.

"מוֹצֵא שְׂפִיךָ תִּשְׁמֹר וְעִשִׂיתָ כְּאִשֶּׁר נִדְרַתְּ לַה' אֱלֹהֶיךָ"

(כג, כד)
מסביר השל"ה הקדוש: "כאשר נדרתי", כאשר השביעוך לפני צאתך לאויר העולם: הוה צדיק ואל תהי רשע!

"כִּי תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעִשִׂיתָ מַעֲקֵה לַגֶּזֶק וְלֹא תִשֵּׂים דְּמַיִם בַּבַּיִתְךָ כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ"

הכתוב מתכוין בזה להגיד, בל תאמר, מכיון שעניני ישראל אינם במקרה אלא בהשגחה פרטית, ממילא לא יפול אלא זה שנגזר עליו ליפול, ומשום מה עלי לעשות איזה פעולה השומרת מן הנפילה, והרי מלאך המות מה לי הכא מה לי התם. לא כך הדבר, באמת אין הקב"ה רוצה שאתה וביתך יהוה כלי זעמו, והוא דורש ממך שתעשה כל מה שבידך שלא תבא תקלה על ידך, ואם נגזרה על אדם פלוני גזירה, ואם כבר "יפול הנופל", אז יהיה הדבר "ממנו", ע"י עצמו ולא ע"י רשלנותך

אתה, כי מגלגלין זכות עיני זכאי וחובה עיני חייב.

בינה לעתים

פסוק

נ"ל בס"ד, אם תסיר ממספר "בית" מספר "מעקה גגך", ישאר כמנין "הנופל". לרמוז, אם יחסר מן הבית, מעקה גגך, אז יפול הנופל. וז"ש "כי יפול הנופל", ודבר זה אתה למד ממנו, ר"ל הבית עצמו. **(בן איש חי)**

"מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך"
(כג, כז)
מסביר השל"ה הקדוש:

"כאשר נדרת", כאשר השביעוך לפני צאתך לאויר העולם: הוה צדיק ואל תהי רע!

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו"

הכתוב מתכוין בזה להגיד, בל תאמר, מכיון שעניני ישראל אינם במקרה אלא בהשגחה פרטית, ממילא לא יפול אלא זה שנגזר עליו ליפול, ומשום מה עלי לעשות איזה פעולה השומרת מן הנפילה, והרי מלאך המות מה לי הכא מה לי התם. לא כך הדבר, באמת אין הקב"ה רוצה שאתה ובינתך יהו כלל זעמו, והוא דורש ממך שתעשה כל מה שבידך שלא תבא תקלה על ידך, ואם נגזרה על אדם פלוני גזירה, ואם כבר "יפול הנופל", אז יהיה הדבר "ממנו", עיני עצמו ולא עיני רשלנותך אתה, כי מגלגלין זכות עיני זכאי וחובה עיני חייב. **(בינה לעתים)**

פסוק

אין דבר מעכב התפלה כמו בגדי שעטנז, ואפילו הוא שוגג, "ישלמי ציבור" סדר השכמה ס"ג ר' ישראל אלגוזי.

פסוק

האר"י ז"ל ראה גדול אחד על חמור שהאוכף היה שעטנז, היה בו הקליפה רשות לבלבל תפלתו, ונתן לו תיקונים על חטא זה ("אור ישראל" ר' זרח איילדליץ).

פסוק

וה' ברחמיו יזכנו לבער את נגע השעטנז מקרבנו, אשר בעוה"ר נכשלים בהם רבים וטובים, כמ"ש הי"נודע ביהודה" (בדרושי הצל"ח דרש ח' אות ו') "וכמה מכשולים כבר נמצא, ור"ל מעון המר הזה וכו', ויום אחד אם לובש שעטנז אין תפלתו נשמעת ארבעים יום, ועיני התפלל דוד המלך ע"ה באמרו (תהלים קי"ט) "אחלי יכונו דרכי לשמור חוקיך - אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך". **(למהיר ולנזהר)**

"כי יקח איש אשה ובא אליה ושנאה, ושם לה עלילת דברים וגו'"
(כב, יג-יד)

הלא יצויר ששם לה עלילות דברים שלא מחמת שנאה, רק שנשתנה דעתו להעליל עליה כדי שיקח אחרת נאה או עשירה ממנה. רק הכתוב מלמדנו שעבירה גוררת עבירה, ושיצא מגדר התורה והמוסר כ"כ עד שירצה לשפוך דמה, לזה יקדם על הרוב עבירה אחרת קלה שהיא מביאתו לידי ש"ד. **(מלבי"ם)**

"לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו"
(כג, ח)

"לא תתעב מצרי" מכל וכל, ואע"פ שזרקו זכוריהם ליאור, מה טעם, שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק - רש"י.

צ"ל, למה נקיט השלכת זכרים ליאור ולא כל השעבוד ששעבדו וענו אותם וי"ל, כי אין לשנוא את המצרים בשביל שעבדו, כי י"ל כקושיית הראשונים (הרמב"ם ה"ל תשובה ו, ה) שכך גזר ה', אבל ה' הלא רק יודע מחשבות האדם ולא האדם. אבל השלכת הזכרים זה לא היה מאת ה', והם עזרו לרעה הרבה, ועי"ז היה ראוי לשנוא אותם, אבל מ"מ משום "כי גר היית בארצו" צוה ה' "לא תתעב מצרי", וק"ל.

פסוק

אמר ליה רבא לרבה בר מרי: מנא הא מילתא דאמרי אינשי: בירא דשתית מיניה לא תשדי ביה קלא, (כלומר, דבר הנצרך לך פעם אחת שוב אל תבזהו - רש"י). א"ל: דכתיב (כ"ג ח') "לא תתעב אדומי כי אחיך הוא, לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (שהיה ראוי לתעבו לגמרי, שזרקו זכוריהם לים, ומה טעם "לא תתעב", לפי שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק כו' כפירש"י בחומש, והיינו בירא דשתית מיניה ע"ש - מהרש"א) ב"ק צ"ב:

ובזה מבואר מ"ד בהקדמת הרמב"ם ל"מורה הנבוכים", (וכן בספר "תורת גיטין" בהקדמה) שדבר טוב בספר מגין על כולו, ומשום דמצינו שהזהירה תורה "לא תתעב", משום הטוב שהיה להם במצרים שמגין עליהם לבלי לתעבם, הרי שאפילו בדבר רע ומגונה יש לחפש ולמצוא הטובה, ועי"ז חייבין בהכרת הטוב.

ודבר זה כול גדול, ומדה טובה למצוא ולתור בחיבורו אחר איזה נקודה טובה ומעלות שיש בו, ולא להיפוך לחפש אחר מומין שבו. ומי שתופס בזו המדה להעריך את חיבורו משום דבר טוב שבו, מודד לו הקב"ה כמדתו, שאיזה מדה טובה שיש בו, מגין עליו לבלי לעורר עליו הרעה. **(טעם ודעה)**

"כי תצא מחנה על איביך ונשמרת מכל דבר רע"
(כג, ט)

מספר ר' אריה לייב - בנו של ה"חפץ חיים" - זצ"ל, זכורני, כשהייתי עלם כבן שש עשרה, קראני פעם ביחידות, והעירני בזה הלשון: הלא הנן הולך וגדל, וכבר הגעת לפרק צריך אני להזהירך להתרחק מן ההרהורים, ומכל דבר המביא לזה, כי מביא לידי מכשולים הרבה, והזכיר לי מאמר הזו"ל (עי"ז כ:) "ונשמרת מכל דבר רע" - שלא יהרהר אדם ביום, ויבוא לידי טומאה בלילה וכו', ועוד דברים.

וסיים: אמנם איני חפץ להאריך בזה, כי ריבוי הדברים בזה ג"כ מזיק, והכלל כמו שכתב הרמב"ם (איסורי ביאה כ"ב כ"א) "כי אין ההרהור מצוי, אלא בלב פנוי מתורה, וצריך להשיא דעתו לתורה שהיא "אילת אהבים וכו'". **(דוגמא מרדכי אבי זצ"ל)**

"ויתד תהיה לך על אזנך.. וחפרתה בה ושבת וכסית את צאתך. כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך... והיה מחניך קדוש"
(כג, יד-טו)

אירע פעם בישיבת מיר בפולין, שהוצרכו כל בני הישיבה לצאת לקבל את פני נשיאה של המדינה, ומתוך כך התעורר המשגיח רבי ירוחם לדבר בענין זה של גינוני מלכות. הנה רואים אנו, אמר ר' ירוחם, שכולנו התלבשנו

לכבוד הנשיא בבגדי שבת מגוהצים ונקיים, מן הטעם הפשוט שכאשר מלך מופיע, אין זה מן הכבוד להתהלך לפניו בבגדים קרועים או מלוכלכים. והנה הכתוב אומר (לעיל יד, א) "בנים אתם לה' לאקיכם, לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת". וברש"י שם "לפי שאתם בניו של מקום ואתם ראויים להיות נאים, ולא גדודים ומקורחים".

הרי לך עד כמה עזה אמונתנו כי הקב"ה "משפילי לראות בשמים ובארץ", עד כדי תחושה שהמלך הנהו ממש עמנו. עד אשר משום כך נצטוונו "להיות נאים, ולא גדודים ומקורחים", וכמו כן מצווים על ושבתי וכסית את צאתך". וכל זאת משום "כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך", ומי ששרוי תמיד במחיצת המלך, איך יניח רבב על עצמו. **(רבי ירוחם ליבוביץ)**

הליכות והלכות

מקצת דיני מעקה

בתורה כתוב: "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וכו' ולא תשים דמים בביתך" מפה למדנו על חיוב מצות מעקה לגג והכונה גם למרפסת כמו שיתבאר דבר נוסף למדנו שיש חיוב לא תשים דמים בביתך שמצווים אנו לדאוג שלא יגרם נזק מרכושנו ומבתנו. ההבדל בין שני מצוות אלו: א שחיוב מעקה זה כשיש חשש סכנת מיתה ח"ו וחיוב מניעת נזק קיים בכל מצב.

ב על חיוב מעקה מברכין. ועל "לא תשים דמים" לא מברכין, - תקצר היריעה לפרט כל דינים אלו - ונתרכז רק בנקודות עיקריות במצוה יקרה זו.

חיוב מעקה: פוסקי דורנו דנו על גגות שלנו שאין כל כך רגילות לעלות עליהם והמסקנה לרוב פוסקים: ג משופע כגון גג רעפים וכן גג שאין משתמשים בו כלל רק עולים בו לתקן את הגג כגון שיש דודי מים שם מצד הדין פטור ויש שחייבו בו מעקה 3 טפחים להיכר. גג שמשתמשים בו לפעמים כגון לאחסן דברים (ויש שכתבו שעולים לו במדרגות ולא בסולם) חייב במעקה רק לא יברך על זה.

מרפסת: בשביל חיוב מעקה מן התורה עם ברכה צריכים תנאים אלו: א שהשטח של הגג או המרפסת הוא 4 אמות על 4 אמות (אמה פירושו: 75.6 אינטש - 1.92 מטר מרובע).

ב שמתחת לזה יש בית דירה חדר מגורים או בית שגדלו גם 4X4 אמות.

ג. שגם הגג וגם החדר מתחתיו שייכים לאותו אדם או שיש שותפים ששניהם שייך להם.

ד שהגג או המרפסת נמצאים בשימוש קבוע. ה שגובה המרפסת מהרצוב הוא 10 טפחים.

ולכן מרפסת בולטת או מרפסת היוצאת מבית שמתחתיו גר שכן אחר יניח מעקה בל ברכה. וכן בית שאין בו 4X4 מרובעות יניח בלי ברכה.

חדרי מדרגות נחלקו הפוסקים אם גם מדרגות חייבות במעקה ולכן צריך מעקה ויניח בלי ברכה.

גובה וסוג המעקה המעקה חייב להיות גובהו 10 טפחים וכתבו הפוסקים שזה טפח מרוח ולכן שעורו כך:

לשיטה חזו"א: לכתחילה 39.4 אינטש בדיעבד: 38.7 אינטש. לכתחילה 1 מטר בדיעבד 98.2 ס"מ.

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי המרים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

יכוחי ועוצם ידי, על תיחכום, על גבורה, על חכמה מהוללת של המפקדים, על אומץ לב, ועל כל מה שיש בו כדי לפאר ולרומם בני תמותה.
אבל את האמת ידע רק מפקד החטיבה.
"הכל בגלל חלום..."

אין חלום אקראי

ננסה לשחזר שנית מפקד חטיבה, איש צבא קשוח, חולם חלום. מן השמים מכניסים בראשו מחשבה שעליו לגייס את אנשיו. זה לא הגיוני לחשוב שאיש כמוהו יאמין לחלומות בודאי שאין זה הגיוני לחשוב שאיש כמוהו יפעל בהתאם להנחיות שקיבל בחלום לילה. אבל ראו זה פלא: הפעם הוא נוהג אחרת ועוברים ימים, והמפקדים שריכזו את הלחימה בחזית ההיא, אומרים כמשיחים לפי תומם: רק הגיוס המוקדם של החטיבה, הציל את המערכה. (במילים אחרות, החלום. לא הכוח ואל הגבורה של אף אחד. רק החלום.

ואם תרצו, יכוחי ועוצם ידי, אינו רק דבר האסור. הוא פשוט לא הגיוני. שום תיחכום אנושי לא הגיע להישגים שהושגו בזכות חלום אקראי.

והרי אין חלום אקראי. יש השגחה פרטית. (עלינו לשבח)

שבת שלום

ולמוד מהנה!!!

העלון לעילוי נשמות

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל

ואשתו

רחל בת שרה ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

אחד הסיפורים המופלאים ביותר התרחש במלחמה שפרצה ביום כיפור של שנת תשל"ד. כזכור, המחדל הגדול של אותה מלחמה התבטא בכך שהחיילים לא גויסו בזמן, ואיש מהדרג הפיקודי הבכיר לא ידע על תוכניותיהם של האויבים לפתוח במלחמה כוללת.

אבל, היתה חטיבה אחת של חיילים שגויסה במפתיע בערב יום הכיפורים, למרות שעדיין איש לא ידע על מה שהולך להתרחש. היתה זו חטיבה שהוצבה ברמת הגולן, והיא זו שהצליחה – בסיעתא דשמיא עצומה – להדוף את הצבא הסורי בתחילת המיתקפה הגדולה, בעיצומו של היום הקדוש.

אחרי המלחמה התבטאו כמה מפקדים ואמרו שיאלמלא החטיבה ההיא, מי יודע מה היה קורה, ועד איפה היו הסורים מגיעים!

מנוגד לכל הגיון

העילה שהביאה לגיוסה של החטיבה, היתה נס אחד גדול, ממש בבחינת הלא יאומן. מפקד החטיבה חלם חלום שהוא צריך לגייס את החיילים שלו, במהירות האפשרית. מפקד בדרגה כזו, אינו מתייחס בדרך כלל לחלומות, ובפרט שהדבר היה מנוגד לכל הגיון... הוא היה האחרון שהיה אפשר לצפות ממנו שיתייחס לחלום ההוא.

אבל כשהקב"ה רוצה, גם מפקד כזה נתפס ליישום החלום, והוא מתחיל להריץ את הרעיון. הוא פונה לממונים עליו, ומבקש בכל הלהט שיניחו לו לגייס את החטיבה.

והלא יאומן מתרחש שנית. הממונים נותנים לו את האישור הלא הגיוני-בעליל. והחטיבה מגויסת.

כאשר פרצה המלחמה, היתה חטיבה זו היחידה שפעלה בשטח, והצילה את חזית הצפון.

האסטרטגים למיניהם כתבו והדפיסו ספרים שלמים בהסברים מלומדים אודות המלחמה ההיא, ומהלכיה, דיברו גבוהה-גבוהה על

המשך הליכות והלכות

לשיטה הגרא"ח נאה: לכתחילה 45 אינטש בדיעבד 35.1 אינטש. לכתחילה 114.2 מטר בדיעבד 89 ס"מ.

(שיטה הגרא"ח נאה מובא בספרו שיעור מקוה שכתב בסוף ימיו).
על המעקה להיות חזק ועמיד בכדי שיוכל אדם להשען עליו.

ברכה במקום שצריך מעקה לכל הדעות כמו שנתבאר מקודם מברכין עליו ונחלקו הפוסקים אם מברך עליו בתחילת עשיתו או רק בסופו עם גמר המעקה.

וראו לבנותו ע"י יהודי ואם בנה על ידי גוי למסקנת הפוסקים לא יברך ואם בונה ע"י פועל יהודי הפועל יברך ולא בעה"ב.

שוכר דירה גם שוכר דירה חייב במעקה ולכן אם שכר דירה שאין בה מעקה או המעקה נמוך צריך להגביהו השוכר, ואפילו שכר דירה מגוי.

(יתר פרטים בנינים אלו עין בספר "הבית" המחבר: הרב לרנר שליט"א ועוד ספרי אחרונים).

מעשה חכמים

לא יאומן. המפקד הותיק חלם שעליו לגייס את החטיבה....

גם אנשים שאינם נמנים על חובשי בית המדרש, מודים כיום בפה מלא על ההשגחה הפרטית המלווה את עם ישראל, בצאתו למלחמה נגד אויבו. האירועים שהתרחשו במהלך כל המלחמות שפרצו כאן בארץ ישראל, הוכיחו בצורה היותר-ברורה באלמלא ידו החזקה וזורעו הנטויה של הש"י, ורצונו להציל את עמו מכל צרה ומצוקה, לא היה נשאר שם ושארית מהעם היהודי היושב בארץ הקודש.

הילולא דצדיקא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יב אלול	יא אלול	י אלול	ט אלול	ה אלול	ז אלול	ו אלול
רבי מנחם כנשה מו"ס אהבת חיים רבי שמחה בונים פמיסחא	רבי יעקב יהודה לב לוי מראשי כולל הרשא רבי יעקב אלעזר הבן ממקובלי ירושלים	רבי יוסף יהושע קאריין ראב"ד י"ם	רן בן יעקב אבינו	רבי דודו בן מגדולי רבני ג'רבא	רבי אליהו חיים אביו של הבן איש חי	רבי זושא מוב ליפמן הלר בעל התוספות יום טוב רבי יחזקאל ב"ר יעקב חיים סרנא
שקיעה 7:34						שקיעה 7:32

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה